

Ad invocandum Spiritum Sanctum.

Man måste nog nästan vara bosatt i en stiftsstad med prästvigningar för att överhuvud taget få höra Sv. Ps. 132. Tyvärr — ty detta är en av våra allra förnämligaste pingstpsalmer.

Den är spårad tidigast på 1000-talet och är till sitt ursprung en antifon i pingstens tidegård. I Breviarium Romanum återfinnes den under rubriken »Ad invocandum Spiritum Sanctum». Även under reformationstiden användes den tydligen i sin egenskap av antifon. Så anvisar Laurentius Petri den i »de Officijs» för pingstaftonens vesper och completorium.

När sedermera tidegården i allt mindre utsträckning utfördes på protestantiskt område, förblev »Veni Sancte Spiritus» levande därigenom att den övergick till att bli protestantisk psalm. Så utfördes den länge i katedralskolornas morgonböner. Kyrkolagen föreskriver, att den skall brukas vid präst- och biskopsvigningar (på svenska) och vid prästmöten (på latin).

Om melodins öden är just ej så mycket att säga. Den vanliga s. k. »utvecklingen» har försiggått — den gregorianska koralen med dess fria rytm har småningom blivit till en haeffnersk koral, insnörd i ett modernt takt-schema. Vi finna den så i NK 1921. Med suveränt förakt för neumernas ouplöslighet har man under tidernas lopp underlagt den svenska texten not för not. Därmed är också förstörelsen av det gregorianska konstverket fullständig.

O du Hel-ge Ande, kom till oss in. Med nåd och frid i di-na trognas hjär-tan bli-
Ve-ni, Sancte Spi - - - ri-tus. Rep-le tu-o-rum cor-da fi-de-li-um.

Din le-van-de kär - - - leks - lå-ga där upp - tänd och up-pe-håll;
Et tu - i a - mo - ris in e - is ig - - - nem ac - cen - - de;

Du som av al - la tung - o - mål och land för - sam - lar fol-ken
Qui per di - ver - si - ta - - - tem lin - gua - rum cunc - ta - rum.

I Herrens Je-su Kris-ti tro en-dråk-te-li-ga. Hal-le-lu-ja. Hal-le - - lu-ja.
Gentes in u-ni-ta-te fi-dei con-gre-gasti. Al-le-lu-ju. Al-le - - lu-ju.

I formavseende är melodien ganska intressant. Efter en försats till orden »Veni fidelium» följer tre delar, i vilka samma motiv tämligen oförändrat upprepas (»Et tui accende»; »Qui per cunctarum»; »Gentes congregasti»; se ovan!). I denna gestalt torde psalmen med fördel kunna sjungas vid de i handboken föreskrivna och andra tillfällen — men enstämmigt. Vill man utföra den fyrstämmigt a capella, torde Otto Olssons helt nya komposition till texten vara vida att föredraga framför NK 1921 och Svenska Mässan av år 1897.

L. Lindhagen.

Recensioner.

Musikhistoria.

Tobias Norlind, Handbok i svenska musikens historia. Stockholm 1932. Pris kr. 3:75.

År 1901 utgav Norlind, vad han i sitt nya, här ovan angivna, arbete kallar »den första boken i 'Svensk Musikhistoria'» (sid. 80). Att detta måste hava varit ett vanskligt företag för en 22-årig författare ligger i öppen dag. Arbetet präglas icke heller alltid av den tillförlitlighet, som man har rätt att begära av en dylik handbok. Emellertid måste man ge sitt erkännande åt den unge författarens oförvägenhet, som gav honom mod att ge sig i kast med en så krävande uppgift. Företagets karaktär av ett första försök ursäktade åtskilligt och i källornas bristfälliga och utforskade skick låg en annan kraftig ursäkt. Detta skall rättvist erkännas även om man samtidigt beklagar författarens bristande noggrannhet. De antydda ursäkterna gälla icke minst beträffande den äldre kyrkomusikens historia, den enda del av författarens bok recensenten haft anledning att närmare befatta sig med.

Tyvärr blev »den första boken i Svensk Musikhistoria» icke också författarens sista bok i ämnet. 1918 utkom nämligen Svensk Musikhistoria i ny upplaga. Och vad som 1901 kunde anföras till försvar för författaren kunde tyvärr åtminstone

icke alltid upprepas 1918. Man måste nämligen konstatera, att författaren icke synes hava velat lära av andras under de mellanliggande åren utförda arbete. Jag tänker härvid på ett särskilt uppseendeväckande fall av vårdslöshet. I sina hösten 1917 utgivna *Studier i den svenska reformationstidens liturgiska tradition* har Rodhe (s. 84 f.) gjort sig besvär med att korrigera en rad mindre korrekta uppgifter i Norlinds första upplaga, s. 42. Förordet till den nya upplagan är daterat nov. 1918. Icke förty möter oss — som om ingenting hänt — i den nya upplagan samtliga oriktiga uppgifter från den äldre upplagan. Att under sådana förhållanden vänta, att förf. underkastat hela sin uppfattning av reformationstidens liturgiska utveckling en välbehövlig revision med användande av de forskningsresultat, var till Rodhe kommit, är naturligtvis uteslutet. Av den nu utkomna sammandragna upplagan vill det synas, som om författaren icke ens ännu blivit färdig med ett dylikt välbehövligt revisionsarbete. Dock skall tacksamt erkännas, att Rodhes bok verkligen upptagits i litteraturhänvisningarna, även om den ännu icke hunnit avsätta några nämnvärda spår i framställningen.

Av författarens nya bok — avsedd som lärobok vid Musikaliska akademien — har recensenten endast läst de partier, som